

Nr 277.

Av herr **Dickson**, om inrättande av en professur i flygplanstatik och flygplanbyggnad vid tekniska högskolan i Stockholm.

I bilaga 10 till 1948 års statsverksproposition, åttonde huvudtiteln, behandlas under rubriken Tekniska högskolan i Stockholm: Avlöningar bl. a. inrättandet av en professur i flygplanstatik och flygplanbyggnad i stället för den nuvarande speciallärartjänsten i flygplanbyggnad med ett arvode av 3 900 kr. I sina petita för budgetåret 1948/49 anförde lärarkollegiet vid tekniska högskolan i Stockholm följande:

»I föregående års petita äskade lärarkollegiet, att en professur i flygplanstatik och flygplanbyggnad måtte inrättas, och anförde därvid följande:

'Redan föregående år hemställde lärarkollegiet, att den nuvarande speciallärartjänsten i flygplanbyggnad skulle omvandlas till en professur i flygplanstatik och flygplanbyggnad, samt anförde, att med hänsyn till flygets snabbt växande betydelse såväl inom försvar som samfärdsel och till den omständigheten att svenska flygindustrien nu mer än någonsin vore för sin utveckling beroende av egna resurser ett trängande behov föreläge, att professuren snarast inrättades. Endast på så sätt skulle den för framåtskridandet erforderliga forskningen på området kunna komma i gång och utvecklas.

De *sakkunniga* (bihang 1, s. 42) ha föreslagit, att professuren skulle inrättas först från budgetåret 1947/48. I sina remissvar över sakkunnigeberäkandet ha *ingenjörsvetenskapsakademien, styrelsen för flygtekniska försöksanstalten, svenska teknologföreningen* och *Sveriges mekaniska verkstäders förbund* uttalat sig för att professuren snarast möjligt måtte komma till stånd.

Chefen för flygvapnet och flygförvaltningen ha likaledes framhållit som ett starkt önskemål, att professuren med hänsyn till flygvapnets uppsättning bleve inrättad senast från och med budgetåret 1945/46.'

Härutöver vill lärarkollegiet framhålla, att, om landet skall kunna bibehålla och ytterligare förbättra sin ställning i flygtekniskt hänseende relativt övriga länder, fordras dels en i hög grad intensifierad forsknings- och försöksverksamhet inom det flygtekniska området, dels ock en förbättrad högskoleutbildning inom detsamma. Särskilt av Kungl. Maj:t tillkallade sakkunniga för avgivande av förslag rörande den flygtekniska forskningens ordnande, den s. k. flygforskningskommittén, utreder för närvarande frågan angående den flygtekniska forskningen och har som ett led i detta sitt arbete tillsatt en subkommitté för utredning av undervisningen i flygtekniska ämnen vid högskolan. All anledning finnes att antaga, att subkommittén kommer att föreslå en högst väsentlig utökning av undervisningen i fråga. I avvaktan härpå begränsar sig lärarkollegiet emellertid till att äska, att en professur i flygplanstatik och flygplanbyggnad inrättas från

budgetåret 1948/49 under framhållande att det är av mycket stor betydelse, att utbildningen i flygtekniska ämnen snarast förbättras vid högskolan så att för den kommande flygtekniska forskningen någorlunda kompetenta yngre ingenjörer kunna bli disponibla.»

Dåvarande styrelsen för tekniska högskolan i Stockholm tillstyrkte oförbehållsamt äskandet vid sammanträde den 27 juni 1947.

Den från och med den 1 juli 1947 inrättade överstyrelsen för de tekniska högskolorna framhöll i sitt yttrande rörande nya professorer vid högskolan i första hand behovet av tre professorer, bland dessa professuren i flygplanstatik och flygplanbyggnad. Härvid anförde överstyrelsen följande:

»Förslaget om inrättande av en professor i flygplanstatik och flygplanbyggnad, varvid den nuvarande specialläraryrkesbefattningen i flygplanbyggnad med arvode av 3 900 kronor avsetts skola bortfalla, utgör ett gammalt önskemål från högskolans sida och har tidigare även framförts av 1940 års sakkunniga för den högre tekniska undervisningen. Behovet av denna professor har även i remissyttranden över nämnda sakkunnigas förslag, icke minst från försvarsväsendets sida, starkt understrukits. Enligt vad överstyrelsen inhämtat från den s. k. flygforskningskommittén, vars arbete för närvarande pågår och även omfattar frågan om organisationen av högskolans undervisning på förevarande område, råder ingen tvekan om behovet av den här avsedda professuren. Med hänsyn härtill framstår det enligt överstyrelsens mening såsom i hög grad önskvärt, att professurens inrättande icke ytterligare uppskjutes.»

Som av propositionen framgår anför departementschefen i sitt yttrande följande:

»Vad till en början angår *läraryrkespersonalen* vid tekniska högskolan i Stockholm så är jag icke nu beredd att tillstyrka inrättande av några nya *professorer* vid högskolan, även om jag finner vägande skäl tala för vissa av de av överstyrelsen härutinnan framförda förslagen.»

Då det måste anses vara av stort allmänt intresse, att den i Sverige i hög grad eftersatta forskningen inom det flygtekniska området intensifieras och då en första förutsättning härför är att utbildandet av flygteknici förbättras, tala mycket starka skäl för att ett första steg i denna riktning tages genom inrättandet av den nämnda professuren.

Jag hemställer,

att riksdagen vid behandling av bilaga 10 till 1948 års statsverksproposition måtte besluta, att en professor i flygplanstatik och flygplanbyggnad inrättas vid tekniska högskolan i Stockholm.

Stockholm den 24 januari 1948.

James I. A. Dickson.